

ZROZUMIEĆ ESTOŃSKI CIT

PORADNIK: OPODATKOWANIE DYSTRYBUCJI ZYSKU W SPÓŁCE OPODATKOWANEJ ESTOŃSKIM CIT

Autorzy:

Patryk P. Smęda
doradca podatkowy

Adrian Stochmal
doradca podatkowy

SPEC 2025.1

STOWARZYSZENIE
PODATNIKÓW
ESTOŃSKIEGO CIT

Zrozumieć CIT Estoński

Poradnik:

Opodatkowanie dystrybucji zysku w spółce opodatkowanej estońskim CIT

Stan prawny – *sierpień 2025*

Wydanie 2025.1

Autorzy: Adrian Stochmal, Patryk Piotr Smęda,

Patronat: Stowarzyszenie Podatników Estońskiego CIT

Wydawnictwo: IPSO FACTO®

Tarnowskie Góry 2025

Wszelkie prawa zastrzeżone

Opinie zawarte w publikacji są osobistymi poglądami autorów.

ISBN 978-83-67603-06-5

Spis treści

Wprowadzenie	4
Istota estońskiego CIT a rozdysponowanie zysku netto	4
Opodatkowanie dywidend po stronie wspólnika	5
Dywidenda z zysku wypracowanego jeszcze przed zastosowaniem estońskiego CIT (czyli zasady ogólne klasycznego CIT)	6
Dywidenda z zysku wypracowanego w okresie estońskiego CIT	7
Dywidenda z zysku wypracowanego w okresie estońskiego CIT, ale wypłacona po powrocie do klasycznego CIT	11
Wypłata zaliczki na poczet przyszłej dywidendy	13
Rozdysponowanie zysku na pokrycie strat w estońskim CIT	14
Terminy płatności podatku CIT w systemie estońskim	16
Terminy płatności podatku PIT od dywidendy (po stronie wspólnika)	18

Wprowadzenie

Wprowadzenie estońskiego CIT (czyli ryczału od dochodów spółek) do polskiego systemu podatkowego stanowiło istotną zmianę w opodatkowaniu zysków spółek. Kluczowym założeniem tego modelu jest odroczenie opodatkowania zysku spółki do momentu jego faktycznej dystrybucji. Zamiast płacić podatek CIT na bieżąco od osiągniętych dochodów, spółka objęta estońskim CIT odprowadza go dopiero w chwili podziału zysku.

Pojawia się zatem pytanie: jak wygląda opodatkowanie wypłacanej dywidendy z perspektywy tak spółki jak i wspólnika spółki korzystającej z estońskiego CIT oraz kiedy należy rozpoznać opodatkowanie w przypadku przeznaczenia zysku na pokrycie strat z lat poprzednich.

Poniżej przedstawiamy podstawowe zasady opodatkowania rozdysponowania zysku zilustrowane przykładami liczbowymi.

Istota estońskiego CIT a rozdysponowanie zysku netto

W modelu **klasycznego CIT** spółka najpierw płaci podatek dochodowy od osób prawnych od wypracowanego zysku w ujęciu memoriałowym, a następnie wspólnicy (osoby fizyczne) płacą 19% zryczałtowany podatek od osób fizycznych od otrzymanej dywidendy. Prowadzi to do **podwójnego opodatkowania** tego samego zysku (na poziomie spółki i na poziomie wspólnika). **Estoński CIT zmienia ten paradygmat, wiążąc podstawę opodatkowania z kategoriami prawa bilansowego i momentem powstania obowiązku podatkowego z chwilą dystrybucji zysku.** Innymi słowy, dochód spółki, zasadniczo, nie jest opodatkowany na bieżąco – obowiązek podatkowy

powstaje dopiero w momencie dystrybucji zysku lub innego przeniesienia zysku poza strukturę spółki.

W praktyce oznacza to, że opodatkowanie zysku zostaje odroczone do chwili w której, nastąpi dystrybucji zysku od spółki do jej wspólników (odpowiednio udziałowców, akcjonariuszy). Przedmiotem opodatkowania ryczałtem w estońskim CIT jest zatem przede wszystkim efektywna wypłata zysku przez spółkę, w tym na rzecz wspólników.

Podstawa opodatkowania w estońskim CIT przy okoliczności zatwierdzenia sprawozdania oraz rozdysponowania zysku netto obejmuje dwie zasadnicze kategorie dochodu:

- **Podzielony zysk** – czyli kwotę zysku netto przeznaczoną do wypłaty wspólnikom (dywidendy, zaliczki na dywidendę).
- **Zysk przeznaczony na pokrycie strat** – część zysku netto, którą postanowiono wykorzystać do pokrycia strat z lat ubiegłych.

Podstawę tę ustala się w miesiącu podjęcia uchwały o podziale zysku lub pokryciu straty. Dopiero wtedy powstaje obowiązek zapłaty podatku CIT – wcześniej wypracowany zysk pozostaje nieopodatkowany (o ile nie jest dystrybuowany w sposób, dla którego ustawa o CIT przewiduje opodatkowanie w sposób bieżący – jak ukryte zyski czy też wydatki niezwiązane z działalnością gospodarczą).

Opodatkowanie dywidend po stronie wspólnika

Wspólnikami spółki opodatkowanej ryczałtem (estońskim CIT) mogą być **wyłącznie osoby fizyczne**. Uzyskiwane przez nich przychody z udziału w zyskach takiej spółki – przede wszystkim dywidendy (w tym zaliczki na poczet przewidywanej dywidendy) – podlegają opodatkowaniu zryczałtowanym podatkiem dochodowym od osób fizycznych (PIT) w wysokości 19%. Kluczowe jest jednak rozróżnienie, z jakiego okresu

pochodzą zyski, z których wypłacana jest dywidenda, ponieważ wpływa to na możliwość obniżenia podatku PIT dzięki mechanizmowi odliczenia części podatku CIT. Poniżej omawiamy trzy podstawowe scenariusze

Dywidenda z zysku wypracowanego jeszcze przed zastosowaniem estońskiego CIT (czyli zasady ogólne klasycznego CIT)

Jeżeli spółka obecnie na estońskim CIT wypłaca dywidendę z zysku, który został wypracowany **przed wejściem w system estońskiego CIT** (gdy spółka rozliczała się jeszcze na zasadach klasycznego CIT), to taka wypłata **nie podlega estońskiemu CIT** po stronie spółki. Mówiąc inaczej, spółka nie zapłaci ryczałtu od dochodów spółek od dywidendy ze „starego”, przed-estońskiego zysku, gdyż ten zysk był już wcześniej opodatkowany klasycznym CIT. Natomiast dla wspólnika otrzymującego taką dywidendę obowiązuje dywidendowe opodatkowanie w stawce 19% PIT (podobnie jak w przypadku dywidend z każdej innej spółki rozliczającej klasyczny CIT). **W tym przypadku wspólnik nie może pomniejszyć swojego podatku PIT o żaden podatek CIT** zapłacony wcześniej przez spółkę – mechanizm odliczenia dotyczy bowiem tylko zysków wypracowanych w okresie estońskiego CIT.

Przykład 1: Spółka **ALFA sp. z o.o.** wybrała opodatkowanie estońskim CIT od 1 stycznia 2022 r. Za rok **2021** (gdy obowiązywał klasyczny CIT) spółka osiągnęła zysk netto **320 000 zł**. W roku 2022 zgromadzenie wspólników podjęło uchwałę o wypłacie dywidendy w kwocie **300 000 zł** z tego zysku.

- **Podatek CIT po stronie spółki:** brak opodatkowania ryczałtem – dywidenda pochodzi z okresu sprzed estońskiego CIT, a więc spółka nie płaci od niej ponownie CIT.
- **Podatek PIT po stronie wspólnika:** cała kwota 300 000 zł jest opodatkowana zryczałtowanym dywidendowym PIT w stawce 19%. Spółka (jako płatnik) pobiera od wypłaty podatek PIT w wysokości **57 000 zł** ($19\% \times 300\,000\text{ zł}$) i

wpłaca ten podatek do urzędu skarbowego. Wspólnikowi nie przysługuje żadne pomniejszenie podatku PIT o podatek CIT, ponieważ wypłacony zysk nie pochodził z okresu estońskiego CIT.

Dywidenda z zysku wypracowanego w okresie estońskiego CIT

Wypłata dywidendy z zysku, który został osiągnięty przez spółkę w trakcie opodatkowania estońskim CIT, jest najbardziej charakterystyczną sytuacją dla tego systemu. Zgodnie z przepisami spółka rozpoznaje wtedy obowiązek zapłaty ryczałtu (estońskiego CIT) w momencie podjęcia uchwały o podziale zysku za dany okres. Co istotne, zgodnie z Kodeksem spółek handlowych uchwała o podziale zysku (zatwierdzeniu sprawozdania finansowego i wypłacie dywidendy) powinna zapaść do końca szóstego miesiąca po zakończeniu roku obrotowego, w którym zysk został wypracowany – w praktyce najczęściej do **30 czerwca** kolejnego roku.

Opodatkowanie spółki (CIT): Jeżeli dywidenda dotyczy zysku z okresu estońskiego CIT, spółka musi zapłacić ryczałt od tej kwoty. Stawka ryczałtu wynosi **10%** podstawy opodatkowania dla małego podatnika CIT (lub podatnika rozpoczynającego działalność) oraz **20%** dla pozostałych podmiotów. Podstawą opodatkowania jest tutaj kwota **podzielonego zysku** (dywidendy) powiększona ewentualnie o część zysku przeznaczoną na pokrycie strat (jeśli dotyczy – patrz rozdział o pokrywaniu strat). W praktyce więc od uchwalonej kwoty dywidendy spółka oblicza należny podatek CIT według odpowiedniej stawki (10% lub 20%).

Opodatkowanie wspólnika (PIT): Dywidenda wypłacona osobie fizycznej podlega standardowo 19% zryczałtowanemu dywidendowemu podatkowi PIT. Jednak ustawa o PIT przewiduje w tym przypadku **mechanizm pomniejszenia podatku** – wspólnik może odliczyć od swojego podatku PIT znaczącą część podatku CIT (ryczałtu) zapłaconego przez spółkę od wypłaconego przez nią zysku. Warunkiem zastosowania odliczenia jest to, aby wypłacane dywidendy pochodziły faktycznie z zysków wypracowanych w okresie estońskiego CIT i były odpowiednio **wyodrębnione** w

kapitale własnym spółki (jako zyski z okresu ryczałtu). Jeśli spółka nie prowadzi wyodrębnionej ewidencji tych zysków (w sprawozdaniach finansowych i księgach), wówczas wspólnik **traci prawo do odliczenia** – wtedy cała dywidenda jest opodatkowana u wspólnika podatkiem PIT w stawce 19%.

Mechanizm pomniejszenia podatku PIT o podatek CIT wygląda następująco:

- **Jeżeli spółka zapłaciła 10% CIT (mały lub nowy podatnik)** – wspólnik może odliczyć **90%** kwoty CIT przypadającej proporcjonalnie do jego udziału w zysku.
- **Jeżeli spółka zapłaciła 20% CIT (pozostali podatnicy)** – wspólnik może odliczyć **70%** kwoty CIT przypadającej proporcjonalnie do jego udziału w zysku.

Odliczenie to następuje już na etapie poboru podatku przez spółkę jako płatnika PIT, czyli spółka wypłacając dywidendę potrąca podatek PIT pomniejszony o odpowiedni procent podatku CIT. W konsekwencji efektywne opodatkowanie zysku dzielone jest między spółkę i wspólnika, znacząco obniżając łączną stawkę podatkową w porównaniu z klasycznym systemem CIT (szczególnie w przypadku dużych podatników).

Poniżej dwa przykłady ilustrujące ten mechanizm dla małego i dużego podatnika.

Przykład 2 (spółka – mały podatnik, stawka ryczałtu 10%): Spółka **ABC S.A.** wybrała estoński CIT od 1 stycznia 2023 r. W roku 2023 (pierwszy rok ryczałtu) spółka wypracowała zysk netto **1 200 000 zł** i posiada status małego podatnika CIT. W roku 2024 podjęto uchwałę o wypłacie **1 000 000 zł** z tego zysku w formie dywidendy. Akcjonariuszami są Pani X (40% udziału w zysku) oraz Pan Y (60% udziału). Obliczenie obciążeń podatkowych będzie następujące:

- **Podatek CIT (ryczałt) po stronie spółki:** $10\% \times 1\,000\,000\text{ zł} = 100\,000\text{ zł}$ (tyle spółka odprowadzi do urzędu skarbowego z tytułu ryczałtu od podzielonego zysku).

- **Rozliczenie Pani X (40% udziału):**

- Kwota dywidendy dla Pani X: $40\% \times 1\,000\,000\text{ zł} = \mathbf{400\,000\text{ zł}}$.
- Podatek PIT 19% należny od tej kwoty: $19\% \times 400\,000\text{ zł} = \mathbf{76\,000\text{ zł}}$.
- Część CIT (ryczałtu) przypadająca na Panią X: $40\% \times 100\,000\text{ zł} = \mathbf{40\,000\text{ zł}}$.
- Kwota pomniejszenia PIT (90% z przypadającego CIT): $90\% \times 40\,000\text{ zł} = \mathbf{36\,000\text{ zł}}$.
- **PIT do zapłaty po odliczeniu:** $76\,000\text{ zł} - 36\,000\text{ zł} = \mathbf{40\,000\text{ zł}}$. (taki podatek pobierze i odprowadzi spółka jako płatnik zamiast pierwotnych 76 000 zł).
- **Łączne efektywne obciążenie zysku Pani X:** 40 000 zł (część CIT) + 40 000 zł (PIT po odliczeniu) = **80 000 zł**, co stanowi **20%** jej części zysku (80 000 zł z 400 000 zł).

- **Rozliczenie Pana Y (60% udziału):**

- Kwota dywidendy dla Pana Y: $60\% \times 1\,000\,000\text{ zł} = \mathbf{600\,000\text{ zł}}$.
- Podatek PIT 19% od tej kwoty: $19\% \times 600\,000\text{ zł} = \mathbf{114\,000\text{ zł}}$.
- Część CIT przypadająca na Pana Y: $60\% \times 100\,000\text{ zł} = \mathbf{60\,000\text{ zł}}$.
- Kwota pomniejszenia PIT (90% CIT): $90\% \times 60\,000\text{ zł} = \mathbf{54\,000\text{ zł}}$.
- **PIT do zapłaty po odliczeniu:** $114\,000\text{ zł} - 54\,000\text{ zł} = \mathbf{60\,000\text{ zł}}$.
- **Łączne efektywne obciążenie zysku Pana Y:** 60 000 zł (CIT) + 60 000 zł (PIT) = **120 000 zł**, co również stanowi **20%** jego części zysku (120 000 zł z 600 000 zł).

Przykład 3 (spółka – duży podatnik, stawka ryczałtu 20%): Spółka **ZZZ S.A.** stosuje estoński CIT od roku 2022, ale nie jest małym podatnikiem (stawka ryczałtu 20%). W roku 2022 wypracowała zysk netto **12 000 000 zł**. W roku 2023 podjęto uchwałę o

wypłacie dywidendy w wysokości **10 000 000 zł** z tego zysku. Struktura udziałów: Pani XX posiada 60%, Pan YY 40%. Rozliczenie podatków będzie wyglądało następująco:

- **Podatek CIT (ryczalt) po stronie spółki:** $20\% \times 10\,000\,000\text{ zł} = 2\,000\,000\text{ zł}$.
- **Rozliczenie Pani XX (60% udziału):**
 - Dywidenda dla Pani XX: $60\% \times 10\,000\,000\text{ zł} = 6\,000\,000\text{ zł}$.
 - Podatek PIT 19% od dywidendy: $19\% \times 6\,000\,000\text{ zł} = 1\,140\,000\text{ zł}$.
 - Część CIT przypadająca na Panią XX: $60\% \times 2\,000\,000\text{ zł} = 1\,200\,000\text{ zł}$.
 - Kwota pomniejszenia PIT (70% CIT): $70\% \times 1\,200\,000\text{ zł} = 840\,000\text{ zł}$.
 - **PIT do zapłaty po odliczeniu:** $1\,140\,000\text{ zł} - 840\,000\text{ zł} = 300\,000\text{ zł}$.
 - **Łączne efektywne obciążenie zysku Pani XX:** $1\,200\,000\text{ zł}$ (CIT) + $300\,000\text{ zł}$ (PIT) = **1 500 000 zł**, co stanowi **25%** jej części zysku ($1\,500\,000\text{ zł}$ z $6\,000\,000\text{ zł}$).
- **Rozliczenie Pana YY (40% udziału):**
 - Dywidenda dla Pana YY: $40\% \times 10\,000\,000\text{ zł} = 4\,000\,000\text{ zł}$.
 - Podatek PIT 19%: $19\% \times 4\,000\,000\text{ zł} = 760\,000\text{ zł}$.
 - Część CIT przypadająca na Pana YY: $40\% \times 2\,000\,000\text{ zł} = 800\,000\text{ zł}$.
 - Kwota pomniejszenia PIT (70% CIT): $70\% \times 800\,000\text{ zł} = 560\,000\text{ zł}$.
 - **PIT do zapłaty po odliczeniu:** $760\,000\text{ zł} - 560\,000\text{ zł} = 200\,000\text{ zł}$.
 - **Łączne efektywne obciążenie zysku Pana YY:** $800\,000\text{ zł}$ (CIT) + $200\,000\text{ zł}$ (PIT) = **1 000 000 zł**, co stanowi **25%** jego części zysku ($1\,000\,000\text{ zł}$ z $4\,000\,000\text{ zł}$).

Jak widać, w obydwu powyższych przykładach całkowite opodatkowanie wypłaconego zysku jest znacząco niższe niż w klasycznym modelu. **Dla małych podatników** (10% CIT) efektywna stawka wynosi **20%**, a **dla pozostałych** (20% CIT) **25%**. Warunkiem

uzyskania takich stawek jest jednak prawidłowe wyodrębnienie zysków z okresu estońskiego CIT w kapitale własnym spółki oraz dochowanie obowiązków płatnika przy poborze pomniejszonego PIT.

Dywidenda z zysku wypracowanego w okresie estońskiego CIT, ale wypłacona po powrocie do klasycznego CIT

System estoński można stosować przez dowolną liczbę lat, jednak spółka może z czasem zrezygnować z ryczału i powrócić do rozliczania podatku CIT na zasadach ogólnych. Istotne jest, że **powrót do klasycznego CIT nie uniemożliwia wspólnikom realizacji korzyści podatkowych** przy późniejszej wypłacie zysków, które zostały wypracowane podczas okresu opodatkowania spółki estońskim CIT. Innymi słowy, nawet jeśli dywidenda jest wypłacana już po zakończeniu estońskiego CIT, ale pochodzi z zysków uzyskanych w czasie działania ryczału, to wspólnik wciąż może skorzystać z mechanizmu pomniejszenia PIT (70% albo 90% CIT) – oczywiście pod warunkiem, że te zyski zostały wyodrębnione w kapitale własnym spółki.

Przykład 4: Spółka **CDE S.A.** była opodatkowana estońskim CIT w latach od 2022 do 2025 (mały podatnik, stawka 10%). W tym okresie spółka wypracowała łącznie **5 000 000 zł** zysku netto, który nie został wypłacony i pozostał w kapitale własnym jako zyski z lat ubiegłych (wyodrębnione jako zyski z okresu ryczału). Od roku 2026 spółka wróciła do klasycznego CIT. W maju 2027 r. zdecydowano o wypłacie dywidendy ze zgromadzonych zysków w pełnej kwocie **5 000 000 zł**. Udziały w spółce mają Pani EX (40%) oraz Pan EY (60%). Zakładamy, że zyski z lat 2022–2025 zostały już objęte ryczałtem 10% – np. w momencie wyjścia z systemu spółka zapłaciła od nich podatek CIT **500 000 zł** (tj. 10% z 5 mln zł). Rozliczenie wypłaty będzie następujące:

- **Podatek CIT po stronie spółki:** Zakumulowane zyski z okresu estońskiego CIT zostały opodatkowane ryczałtem w wysokości 500 000 zł (co odpowiada 10% z 5 mln zł). Spółka nie płaci więc dodatkowego CIT przy samej wypłacie dywidendy w 2027 r., ponieważ obowiązek podatkowy w części CIT został już

zrealizowany (alternatywnie, mógłby powstać przy wypłacie – efekt jest tożsamy).

- **Rozliczenie Pani EX (40% udziału):**

- Dywidenda dla Pani EX: $40\% \times 5\,000\,000\text{ zł} = \mathbf{2\,000\,000\text{ zł}}$.
- PIT 19% od tej kwoty: $19\% \times 2\,000\,000\text{ zł} = \mathbf{380\,000\text{ zł}}$.
- Część zapłaconego CIT przypadająca na Panią EX: $40\% \times 500\,000\text{ zł} = \mathbf{200\,000\text{ zł}}$.
- Kwota pomniejszenia PIT (90% CIT): $90\% \times 200\,000\text{ zł} = \mathbf{180\,000\text{ zł}}$.
- **PIT do zapłaty po odliczeniu:** $380\,000\text{ zł} - 180\,000\text{ zł} = \mathbf{200\,000\text{ zł}}$.
- **Efektywne opodatkowanie zysku Pani EX:** $200\,000\text{ zł}$ (CIT przypadający na jej zysk) + $200\,000\text{ zł}$ (PIT po odliczeniu) = $\mathbf{400\,000\text{ zł}}$, co stanowi **20%** wypłaconego jej zysku.

- **Rozliczenie Pana EY (60% udziału):**

- Dywidenda dla Pana EY: $60\% \times 5\,000\,000\text{ zł} = \mathbf{3\,000\,000\text{ zł}}$.
- PIT 19%: $19\% \times 3\,000\,000\text{ zł} = \mathbf{570\,000\text{ zł}}$.
- Część CIT przypadająca na Pana EY: $60\% \times 500\,000\text{ zł} = \mathbf{300\,000\text{ zł}}$.
- Kwota pomniejszenia PIT (90% CIT): $90\% \times 300\,000\text{ zł} = \mathbf{270\,000\text{ zł}}$.
- **PIT do zapłaty po odliczeniu:** $570\,000\text{ zł} - 270\,000\text{ zł} = \mathbf{300\,000\text{ zł}}$.
- **Efektywne opodatkowanie zysku Pana EY:** $300\,000\text{ zł}$ (CIT) + $300\,000\text{ zł}$ (PIT) = $\mathbf{600\,000\text{ zł}}$, co stanowi **20%** wypłaconego mu zysku.

Pomimo że spółka CDE nie była już na ryczałcie w momencie wypłaty dywidendy, wspólnicy skorzystali z korzyści podatkowej należnej z tytułu wypracowania wypłaconego zysku w okresie estońskiego CIT. Dzięki temu łączna stawka podatku od

tego zysku wyniosła efektywnie 20%, tak jak w przypadku małego podatnika na estońskim CIT.

Wypłata zaliczki na poczet przyszłej dywidendy

Jak wynika z art. 28m ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy o CIT, opodatkowaniu ryczałtem podlega dochód odpowiadający wysokości zysku netto wypracowanego w okresie opodatkowania ryczałtem w części, w jakiej zysk ten został uchwałą o podziale lub pokryciu wyniku finansowego netto przeznaczony do wypłaty udziałowcom, akcjonariuszom albo wspólnikom (dochód z tytułu podzielonego zysku). Uzupełniając, art. 28m ust. 2 reguluje, że wskazany art. 28m ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy o CIT stosuje się odpowiednio do zaliczki na poczet przewidywanej dywidendy (podzielonego zysku).

Sformułowanie art. 28m ust. 2 ustawy o CIT poprzez "odpowiednie jego stosowanie" pozwala na objęcie jego zakresem różnych stanów faktycznych - zarówno przypadków, gdy wypłata zaliczek na poczet dywidendy następuje na podstawie uchwały zgromadzenia wspólników spółki, jak również sytuacji, gdy wypłata zaliczek następuje bez podjęcia takiej uchwały. Należy bowiem zauważyć, że z przepisów Kodeksu Spółek Handlowych nie wynika obowiązek dokumentowania uchwałą wypłaty zaliczek na poczet dywidendy przez sp. z o.o. (pomimo, że jest to częstą praktyką).

Zatem, kwota wypłaconej wspólnikowi zaliczki na poczet przyszłej dywidendy, w okresie stosowania systemu estońskiego CIT, stanowi podstawę opodatkowania ryczałtem od dochodów spółek na zasadach przewidzianych dla wypłaty dywidendy.

Rozdysponowanie zysku na pokrycie strat w estońskim CIT

Kolejnym istotnym aspektem systemu estońskiego CIT jest sposób opodatkowania w sytuacji, w której zysk netto **przeznaczany jest na pokrycie strat** z lat ubiegłych. W klasycznym podatku CIT pokrycie straty z lat poprzednich nie rodzi żadnych bieżących skutków podatkowych (po prostu zmniejsza kapitał zapasowy, itp.), jednak w estońskim CIT należy rozróżnić, **z którego okresu pochodzi strata**, którą pokrywamy z bieżącego zysku.

Zasada jest następująca:

- **Pokrywanie strat powstałych przed okresem opodatkowania estońskim CIT:** Jeśli spółka osiągnięty w okresie ryczałtu zysk netto przeznaczy na pokrycie strat powstałych **przed wejściem w estoński CIT**, to ta kwota zysku traktowana jest dla celów podatkowych jak **dochód z tytułu zysku przeznaczonego na pokrycie strat**. Oznacza to, że spółka musi zapłacić od tej części zysku podatek ryczałtowy taki sam, jaki zapłaciłaby przy wypłacie dywidendy. Innymi słowy, wykorzystanie bieżącego (estońskiego) zysku do pokrycia dawnych (nie-estońskich) strat skutkuje koniecznością zapłaty CIT według stawki 10% lub 20%, tak jakby ten zysk „opuścił” spółkę (choć w rzeczywistości posłuży on do uzupełnienia kapitału wskutek pokrycia straty).
- **Pokrywanie strat powstałych w okresie opodatkowania estońskim CIT:** Jeżeli zysk wypracowany w okresie opodatkowania ryczałtem zostanie przeznaczony na pokrycie straty, która **również powstała w okresie estońskiego CIT**, to **nie powstaje z tego tytułu obowiązek zapłaty ryczałtu** od tej części zysku. W tym przypadku uznaje się, że zysk pozostał wewnątrz systemu (skompensował stratę z tego samego okresu), a więc nie jest traktowany jako dystrybucja podlegająca opodatkowaniu.

Przykład – pokrycie straty sprzed okresu CIT estońskiego: Załóżmy, że spółka **XYZ sp. z o.o.** (mały podatnik) przeszła na estoński CIT od początku 2023 roku. W roku **2022** (przed wejściem w CIT estoński) poniosła stratę **500 000 zł**. Natomiast w **2023 r.** (już w

CIT estońskim) wypracowała zysk netto **1 000 000 zł**. W czerwcu 2024 r. (przy zatwierdzaniu sprawozdania za rok 2023) wspólnicy podjęli uchwałę, aby część zysku z roku 2023 w kwocie **500 000 zł** przeznaczyć na pokrycie straty z roku 2022

- **Skutek podatkowy:** Kwota 500 000 zł zysku z 2023 r., wykorzystana na pokrycie „starej” straty, stanowi dochód do opodatkowania ryczałtem. Spółka XYZ musi obliczyć i zapłacić podatek CIT 10% od 500 000 zł, czyli **50 000 zł**. Wspólnicy nie płacą tutaj żadnego PIT – nie nastąpiła bowiem żadna wypłata na ich rzecz.

Przykład – pokrycie straty z okresu CIT estońskiego: Spółka **XYZ sp. z o.o.** w roku 2023 poniosła stratę **200 000 zł**, a w roku **2024** wypracowała zysk **700 000 zł** (cały czas będąc na CIT estońskim). W czerwcu 2025 r. podjęto uchwałę o pokryciu straty z roku 2023 z zysku wypracowanego w roku 2024 w kwocie **200 000 zł**.

- **Skutek podatkowy:** Jako, że zarówno strata, jak i zysk pochodzą z okresu opodatkowania ryczałtem, **nie wystąpi podatek** od tej operacji. Przesunięcie zysku roku 2024 na pokrycie straty roku 2023 jest neutralne podatkowo – spółka nie płaci CIT od tej kwoty, uznając, że zysk został u niej, a jedynie poprawił jej sytuację bilansową (tj. zniwelował stratę). Wspólnicy oczywiście również nie płacą żadnego podatku, gdyż nie otrzymali żadnej wypłaty.

W obydwu sytuacjach niezwykle ważne jest właściwe udokumentowanie i ujęcie księgowe pokrywania strat. Spółka powinna prowadzić księgi rachunkowe w sposób rzetelny i jasno wykazywać, z jakiego roku pochodzą zyski przeznaczone na pokrycie konkretnych strat. Wyodrębnienie zysków i strat okresu ryczałtu w kapitale własnym (np. na oddzielnych kontach „zyski z okresu estońskiego CIT” i „straty z okresu estońskiego CIT”) jest niezbędne dla prawidłowego zastosowania przepisów i ewentualnych odliczeń PIT przez wspólników w przyszłości.

Terminy płatności podatku CIT w systemie estońskim

Jedną z zalet estońskiego CIT jest odroczenie płatności podatku w czasie, jednak gdy już dojdzie do opodatkowanego zdarzenia, należny podatek należy uiścić we właściwym terminie. Terminy te regulowane są w art. 28t ustawy o CIT i różnią się w zależności od rodzaju dochodu objętego ryczałtem.

Poniżej zestawienie podstawowych terminów płatności ryczałtu od dochodów spółek:

1. Ryczałt od podzielonego zysku oraz zysku przeznaczonego na pokrycie

strat - podatek ten należy wpłacić **do końca trzeciego miesiąca** roku podatkowego następującego po roku, w którym podjęto uchwałę o podziale zysku lub pokryciu straty.

Innymi słowy, jeśli uchwała o wypłacie dywidendy (lub pokryciu straty z zysku) zapadła w roku 2025 to spółka musi zapłacić należny ryczałt do dnia **31 marca 2026 r.** (zakładając, że rok podatkowy spółki pokrywa się z rokiem kalendarzowym).

2. Ryczałt od rozdysponowanego dochodu z tytułu zysku netto - dotyczy to

sytuacji, gdy spółka opuszcza system estońskiego CIT albo dochodzi do innych szczególnych zdarzeń skutkujących koniecznością opodatkowania niewypłaconych zysków. Przepisy pozwalają podatnikowi zdecydować, że zapłaci jednorazowo ryczałt od całości wypracowanego, lecz niepodzielonego zysku netto **do końca trzeciego miesiąca** roku podatkowego następującego po ostatnim roku opodatkowania ryczałtem (czyli znów do 31 marca roku następującego po roku wyjścia z systemu). Uproszczenie to umożliwia

rozliczenie się z ryczału przy powrocie do klasycznego CIT jednorazowo, zamiast czekać na stopniowe opodatkowanie przy przyszłych dywidendach.

Uwaga

W przypadku **likwidacji** spółki, ogłoszenia jej **upadłości** lub innych zdarzeń takich jak przejęcie przez inny podmiot czy też zaprzestanie prowadzenia działalności z jakiegokolwiek innej przyczyny albo też znaczne ograniczenie zakres tej działalności - **obowiązek zapłaty ryczału powstaje wcześniej**, bo już z dniem poprzedzającym te zdarzenia (oznacza to konieczność rozliczenia i zapłaty podatku niezwłocznie, bez czekania do końca roku).

3. **Ryczałt od nieujawnionych operacji gospodarczych** - jeżeli spółka w okresie estońskiego CIT nie rozpoznała jakichś przychodów lub kosztów (tzw. ukryte lub pominięte operacje) i zostanie to wykryte, to powstały z tego tytułu dochód należy opodatkować ryczałem. Termin zapłaty takiego podatku upływa **z końcem trzeciego miesiąca** roku podatkowego następującego po roku, w którym dane przychody lub koszty **powinny zostać ujęte** w księgach (gdyby były prawidłowo rozpoznane). Innymi słowy, po wykryciu nieujawnionego dochodu, podatek płaci się do końca marca kolejnego roku, po roku którego dana operacja dotyczyła.
4. **Ryczałt od ukrytych zysków i wydatków niezwiązanych z działalnością gospodarczą** - w przypadku wypłat zakwalifikowanych jako ukryte zyski (np. świadczenia na rzecz wspólnika) oraz wydatków niezwiązanych z działalnością gospodarczą, obowiązuje **bieżący tryb płatności**. Podatek od takich operacji należy wpłacić **do 20. dnia miesiąca następującego po miesiącu**, w którym dokonano wypłaty, świadczenia lub wydatku stanowiącego ukryty zysk. Przykładowo, jeśli w marcu 2025 r. spółka poniosła wydatki uznane za niezwiązane z działalnością gospodarczą, to do 20 kwietnia 2025 r. powinna zapłacić należny ryczałt.

5. **Ryczałt od zmiany wartości składników majątku** - dotyczy specyficznych sytuacji, takich jak przekształcenie spółki, przejęcie lub wniesienie aportem przedsiębiorstwa, które powodują konieczność opodatkowania przyrostu wartości majątku (wynikającego np. z różnic między wartością bilansową a podatkową). Wówczas termin zapłaty podatku również upływa **20. dnia miesiąca następującego po miesiącu**, w którym nastąpiło takie zdarzenie (przejęcie, przekształcenie, aport).

Powyższe terminy pokazują, że system estońskiego CIT przesuwą płatność podatku na moment korzystania z zysku lub zmian w strukturze kapitałowej, a nie na moment jego wykreowania. Dzięki temu spółki mogą reinwestować zyski bez bieżącego obciążenia podatkiem dochodowym. Ważne jest jednak śledzenie momentu wystąpienia opodatkowanych zdarzeń i terminowe regulowanie należności, aby nie narazić się na odsetki czy sankcje.

Terminy płatności podatku PIT od dywidendy (po stronie wspólnika)

W przypadku dywidendy wypłacanej przez spółkę będącej na estońskim CIT (lub wypłacającej zyski z okresu objętego tym systemem) rolę **płatnika podatku PIT** pełni sama spółka wypłacająca dywidendę. Oznacza to, że to **spółka oblicza, pobiera i odprowadza** zryczałtowany 19% dywidendowy podatek dochodowy należny od dywidendy otrzymanej przez wspólnika. W praktyce wspólnik otrzymuje więc kwotę dywidendy **pomniejszoną o podatek PIT**, a rozliczeniem z organem podatkowym zajmuje się spółka. Należy tutaj uwzględnić opisywany wcześniej mechanizm pomniejszenia – jeśli dywidenda pochodzi z zysków wypracowanych w okresie estońskiego CIT, spółka jako płatnik potrąca podatek PIT **już po uwzględnieniu 70% lub 90% odliczenia CIT**. W efekcie wspólnik otrzymuje kwotę dywidendy netto odpowiednio pomniejszoną o należy podatek PIT.

Termin przekazania pobranego PIT do organu podatkowego jest określony w ustawie o PIT: spółka (płatnik) musi wpłacić pobrany od dywidendy zryczałtowany podatek PIT w terminie **do 20. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym dokonano wypłaty dywidendy.**

Przykładowo, jeżeli dywidenda została wypłacona w dniu 15 lipca, to do dnia **20 sierpnia** spółka musi odprowadzić do organu podatkowego należny PIT od tej dywidendy. Dotyczy to zarówno dywidend wypłaconych jednorazowo, jak i ewentualnych zaliczek na poczet przyszłej dywidendy – każdorazowo podatek przekazuje się do 20. dnia następnego miesiąca po wypłacie.

Ważne jest, że comiesięcznej wpłacie podatku **nie towarzyszy żadna deklaracja** składana organowi podatkowemu (płatnik bez miesięcznej deklaracji dokonuje wpłaty należnej kwoty z tytułu zryczałtowanego PIT). Obowiązek dokumentacyjny pojawia się dopiero po zakończeniu roku podatkowego: do **końca stycznia** roku następującego po roku, w którym wypłacono dywidendę, spółka ma obowiązek złożyć deklarację **PIT-8AR**. W deklaracji tej wykazuje ona łączną wysokość pobranego i odprowadzonego przez spółkę zryczałtowanego podatku dochodowego od osób fizycznych (w ciągu całego roku).

U wspólnika otrzymującego dywidendę nie powstaje dodatkowy obowiązek dopłaty podatku, ani składania zeznania rocznego z tytułu tych dochodów (krajowych). Dywidenda opodatkowana ryczałtowo w stawce PIT 19% nie podlega wykazaniu w zeznaniu rocznym czy to PIT-36, czy to PIT-37 – jest to podatek o charakterze finalnym. Wyjątkiem byłaby sytuacja, gdyby z jakiegoś powodu spółka nie pobrała należnego podatku (co w praktyce krajowej nie powinno mieć miejsca) lub gdy wspólnik otrzymuje dywidendę z zagranicy.

Podsumowując, przy dywidendzie ze spółki na estońskim CIT to **spółka realizuje za wspólnika sprawy podatkowe**: pobiera podatek PIT od wypłaty, wpłaca go w terminie do 20. następnego miesiąca do organu podatkowego oraz wykazuje zbiorczo w deklaracji rocznej PIT-8AR.

PATRYK PIOTR SMĘDA

Doradca podatkowy (numer wpisu 12110), członek założyciel Stowarzyszenia Podatników Estońskiego CIT, odpowiedzialny w SPEC za nadzór merytoryczny w zakresie ryczału od dochodów spółek, autor bloga Porozmawiajmy o podatkach.

ADRIAN STOCHMAL

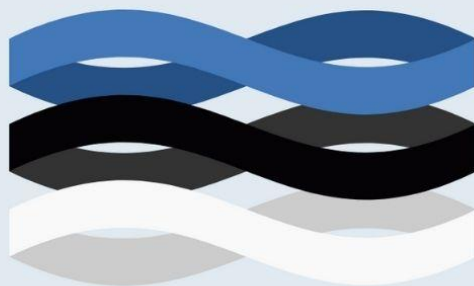
Doradca podatkowy (numer wpisu 14718), członek założyciel oraz przewodniczący komisji rewizyjnej Stowarzyszenia Podatników Estońskiego CIT, odpowiedzialny w SPEC za kontrolę finansową oraz rachunkowość, autor bloga Porozmawiajmy o podatkach.

WWW.SPEC.INFO.PL

WWW.POROZMAWIAJMYOPODATKACH.PL

W imieniu Stowarzyszenia Podatników Estońskiego CIT mamy przyjemność zaprosić Państwa do członkostwa w naszym Stowarzyszeniu.

Naszym celem jest aktywne wspomaganie podatników ryczału od dochodów spółek oraz podmiotów trudniących się ich rozliczaniem. Staramy się w sposób istotny wpływać na dalszy tor rozwoju ryczału od dochodów spółek poprzez wyrażanie zdania podatników oraz dbanie, aby fundamentalne zasady, takie jak otwartość, prostota i ekonomiczna opłacalność nadal opisywały ten podatek. Nasze unikatowe doświadczenie oraz wiedza na gruncie estońskiego CIT stanowi gwarancję Państwa spokoju i bezpieczeństwa.

STOWARZYSZENIE
PODATNIKÓW
ESTOŃSKIEGO CIT